

2009. november 26., csütörtök

A szomáliai partok menti kalózkodással szembeni politikai megoldás

P7_TA(2009)0099

Az Európai Parlament 2009. november 26-i állásfoglalása a Szomália partjainál elkövetett kalóztámadásokkal kapcsolatos politikai megoldásról

(2010/C 285 E/08)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a szomáliai helyzetről szóló korábbi állásfoglalásaira,
 - tekintettel a tengeri kalózkodásról szóló 2008. október 23-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
 - tekintettel a Szomáliában a civilek ellen rendszeresen elkövetett gyilkosságokról szóló 2008. június 19-i állásfoglalására ⁽²⁾,
 - tekintettel az Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsa 2009. július 27-i (12354/2009) és 2009. november 17-i (15914/2009) üléseinek következtetéseire,
 - tekintettel a Szomália partjainál folytatott kalóztámadásoktól és fegyveres rablásoktól való elrettentéshez, azok megelőzéséhez és visszaszorításához való hozzájárulás céljából folytatott európai katonai műveletről (Atalanta) szóló, 2008. december 8-i 2008/918/KKBP tanácsi határozatra ⁽³⁾, más néven az Atalanta műveletre,
 - tekintettel az Egyesült Nemzetek Biztonsági Tanácsa S/RES1814 (2008) sz., 1816 (2008) sz., 1838 (2008) sz., 1846 (2008) sz., 1851 (2008) sz., 1863 (2009) sz. és 1972 (2009) sz. határozataira,
 - tekintettel a kalóztámadások elkövetésével gyanúsított és az Európai Unió által vezetett tengeri erők (EUNAVFOR) által fogva tartott személyeknek, valamint az EUNAVFOR birtokában lévő lefoglalt javaknak az EUNAVFOR részéről Kenya részére történő átadására és az átadást követően az azokkal való bánásmódra, illetve azok kezelésére vonatkozó feltételekről és részletes szabályokról szóló, az Európai Unió és Kenya kormánya közötti levélváltásra,
 - tekintettel az Atalanta-művelet során letartóztatott, kalóztámadással és fegyveres rablással gyanúsított személyeknek a Seychelle Köztársaság részére történő átadásáról szóló, az EU és a Seychelle Köztársaság közötti levélváltás formájában 2009. október 30-án megkötött megállapodásra,
 - tekintettel a dzsibuti békemegállapodást 2008. november 25-én aláíró felek által jóváhagyott irányelvekre, különösen egy nemzeti egységkormány és egy széles körű képviselőket biztosító parlament felállítására Szomáliában,
 - tekintettel eljárási szabályzata 110. cikkének (4) bekezdésére,
- A. mivel az Iszlám Bíróságok Szövetségének felkelői, az átmeneti szövetségi kormány és az Afrikai Unió (AU) szomáliai béketámogató műveletének (AMISOM) erői között kiújult harcok egyre nagyobb bizonytalanságot okoznak és számos emberéletet követelnek Szomáliában,
- B. mivel a nemzetközi közösség tiszteletben tartja Szomália szuverenitását, területi integritását, politikai függetlenségét és egységét,

⁽¹⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0519.⁽²⁾ Elfogadott szövegek, P6_TA(2008)0313.⁽³⁾ HL L 330., 2008.12.9., 19. o.

2009. november 26., csütörtök

- C. mivel a Szriad Barre-rezsim 1991-es megdöntése óta Szomáliának nincs működő kormánya és azóta a politikai helyzetet a törzsek közötti harcok és a banditák által elkövetett bűncselekmények jellemezte anarchia uralja,
- D. mivel Szomália fővárosában, Mogadishuban a romló biztonsági helyzet lehetetlenné tette a nemzeti és nemzetközi nem-kormányzati szervezetek számára a kibontakozó humanitárius katasztrófa kezelését, illetve azt, hogy reagáljanak a vészhelyzetre,
- E. mivel a szomáliai konfliktusban részt vevő felek továbbra is széles körben megsértik az emberi jogokat és a nemzetközi humanitárius jogot, nevezetesen a kínzás és egyéb bántalmazás, nemi erőszak, bírósági ítélet nélküli kivégzések, polgári személyek, újságírók és emberi jogi aktivisták önkényes fogva tartása, valamint a polgári infrastruktúra elleni támadások végrehajtásával,
- F. aggodalomra ad okot az elhúzódó szomáliai polgárháború és ennek a béke- és megbékélési folyamatra gyakorolt hatása, valamint a Szomáli-félsziget egészének biztonsága és stabilitása,
- G. mivel eddig a kalózok által elkövetett támadások nemcsak kereskedelmi hajókat, hanem a Világélelmezési Program (WFP) hajóit, halászhajókat és turistákat szállító hajókat is célba vettek,
- H. mivel e kalóztámadások részben a Szomáliában tapasztalható erőszak és politikai bizonytalanság következményei, de ugyanakkor hozzá is járulnak ahhoz, és továbbgyűrűző hatással vannak a Szomáli-félsziget többi részére, járulékos következményük pedig a szomáliai polgári lakosság erőszaknak való kitettsége, a fejlődés elmaradása, valamint az élelmiszer-szállítmányok és egyéb humanitárius segélyek eljuttatásában lévő fennakadások,
- I. mivel a Tanács 2008. december 8-án – a Szomáli-félsziget partjainál végrehajtandó átfogó EU-fellépés részeként – határozatot hozott a fent említett első uniós tengeri katonai művelet, az EUNAVFOR Atalanta megindításáról, hogy visszaszorítsa, megakadályozza és megelőzze a kalóztámadásokat és a fegyveres rablásokat Szomália partjainál, és hozzájáruljon a kereskedelmi hajók, és különösen az Élelmezési Világprogram keretében Szomáliába az otthonuk elhagyására kényszerült emberek számára segélyeket szállító hajók védelméhez,
- J. mivel 2008. decembere óta az EUNAVFOR Atalanta művelet létfontosságú védelmet biztosított az Élelmezési Világprogram 50 hajója számára, amelyek hozzávetőlegesen 300 000 tonna élelmiszert szállítottak, összesen 1,6 millió szomáliai személy számára nyújtva közvetlen segítséget,
- K. mivel az Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsa a 2009. július 27-én tartott fent említett ülésén úgy határozott, hogy fokozza az EU részvételét a béke és a fejlődés Szomáliában történő előmozdítása tekintetében – szoros együttműködésben valamennyi fontos szereplővel, különösen az ENSZ-szel és az AU-val –, és ebből a célból megvizsgálta annak lehetőségeit, hogy miként járulhat hozzá az EU a nemzetközi erőfeszítésekhez, ideértve a biztonság területét is,
- L. mivel az Általános Ügyek és Külkapcsolatok Tanácsa a 2009. november 17-én tartott fent említett ülésén jóváhagyott egy lehetséges európai biztonsági és védelmi politikai (EBVP) misszióra vonatkozó válságkezelési tervet, hozzájárulva a szomáliai átmeneti szövetségi kormány biztonsági erőinek soraiba tartozó 2 000 személy kiképzéséhez,
- M. mivel a kalózkodás jövedelmező vállalkozássá vált, amely hatalmas váltságdíjakat követel az egyes személyekért, és mivel a modern kalózok kifinomultabb módszereket alkalmaznak, jó fegyverekkel rendelkeznek, világos stratégiát követnek, és képesek az új taktikákhoz való gyors alkalmazkodásra,
- N. mivel a nemzetközi partnerek által nyújtott, ilyen jellegű hosszú távú támogatás nem lehet hatékony a biztonsági helyzet stabilizálása nélkül,

2009. november 26., csütörtök

- O. mivel az Iszlám Bíróságok Szövetségének felkelői elutasítottak minden politikai kapcsolatot és megbékélést a dzsibuti békemegállapodás alapján, amely a politikai helyzet tartós megoldásának keretét határozza meg Szomáliában,
- P. mivel az EUNAVFOR Atalanta műveletben részt vevő katonai állománynak a jelenlétükre kijelölt övezetben joga van letartóztatni, fogva tartani és átadni a kalóztámadásokkal és fegyveres rablással gyanúsított személyeket; mivel az EU és Kenya között 2009. március 6-án aláírt, a kenyai hatóságoknak a büntetőeljárás lefolytatásának lehetőségét biztosító megállapodás alapján a gyanúsítottak valamely EU-tagállamban vagy Kenyában perbe foghatók,
- Q. mivel az Egyesült Nemzetek Környezetvédelmi Programja (UNEP) által készített jelentés szerint hatalmas mennyiségű, szivárgó tartalmú, illegális mérgezőhulladék-szállítmányt raktak le Szomália partjainál, teljes mértékben semmibe véve a helyi lakosság egészségét és a környezet megóvását,
1. határozottan elítéli a nemzetközi humanitárius jognak és az emberi jogi törvényeknek a szomáliai konfliktusban részt vevő valamennyi fél által elkövetett többszöri megsértését; felszólít a harcok azonnali befejezésére, és sürget minden fegyveres csoportot, hogy sürgősen tegye le a fegyvert, és kezdjen széles körű párbeszédet az átmeneti szövetségi kormánnyal; kéri, hogy az ellenséges csoportok tartózkodjanak a polgári személyek elleni általános támadásoktól, és sürgeti, hogy egy független bizottság vizsgálja ki a háborús bűnöket és az emberi jog megsértésének eseteit;
 2. ismételten megerősíti, hogy támogatja a Sheikh Sharíf Sheikh Ahmed elnök vezette átmeneti szövetségi kormányt, valamint az elnöknek a dzsibuti békemegállapodásban foglalt elveknek – így a megbékélés szellemének és az átfogó politikai folyamat iránti törekvésnek – a tiszteletben tartására tett kötelezettségvállalását; elítéli a Szomália átmeneti szövetségi kormánya, az ENSZ és a nem kormányzati szervezetek ellen intézett támadásokat;
 3. rámutat, hogy a nemzetközi közösségnek és a jelen konfliktusban részt vevő valamennyi fél felelősége, hogy megvédelmezze a civileket, hogy lehetővé tegye a segélyek szállítását, illetve, hogy tiszteletben tartsa a humanitárius zónát és a humanitárius munkát végzők biztonságát; követeli ezért, hogy haladéktalanul teremtsék meg a feltételeket a szomáliai humanitárius katasztrófára adandó megfelelő válaszhoz;
 4. mély elégedettséggel veszi tudomásul, hogy az EUAVFOR Atalanta művelet továbbra is sikeresen járul hozzá a szomáliai partok hajózási biztonságához, védelmet biztosítva a WFP keretében Szomáliába segélyeket szállító bérelt hajók, az AU szomáliai béketámogató művelete részére fontos szállítmányokat szállító hajók, valamint más, sebezhető hajók számára; kéri a Tanácsot, hogy a jelenlegi megbízatásának 2009. december 12-én végére érő EUNAVFOR Atalanta műveletet hosszabbítsa meg még egy évvel; támogatását fejezi ki az operatív övezet dél felé történő kiterjesztése mellett a kalózsok tevékenységének függvényében, de hangsúlyozza, hogy ez nem befolyásolhatja a misszió legfontosabb célját, nevezetesen a WFP hajói és egyéb sebezhető hajók, például a kereskedelmi és halászhajók védelmét;
 5. hangsúlyozza, hogy a nyílt tengeri kalóztámadások súlyosan rontják a biztonsági helyzetet és súlyos következményekkel járnak az élelmiszersegély-szállítmányokra a már egyébként is kritikus humanitárius helyzetben;
 6. hangsúlyozza, hogy a kalóztámadások elleni küzdelem csak akkor vihető sikerre, ha sikerül a probléma gyökeréig eljutni, amely a szárazföldön van – köztük a szegénység és a csődbe jutott állam –, és csak akkor oldható meg, ha sikerül megteremteni a békét, a fejlődést és az államrendet Szomáliában;
 7. figyelembe veszi, hogy mindaddig feltétlenül folytatni kell az EUNAVFOR Atalanta művelet révén bevezetett biztonsági stratégiát, amíg politikai megoldás nem születik a nemzetközi közösség részéről Szomália, mint állam hitelességének problémájára, sőt, ezt a stratégiát tovább kell erősíteni a művelet által igénybe veendő erők számára rendelkezésre álló források tekintetében;

2009. november 26., csütörtök

8. kéri ezért a Tanácsot, hogy vizsgálja meg egy új, az EUNAVFOR Atalanta művelettel párhuzamos, kisebb kiterjedésű EBVP-művelet lehetőségét, hozzájárulva az átmeneti szövetségi kormány biztonsági erőinek kiképzéséhez, és ezáltal a már meglévő kezdeményezéseket – például a Franciaország által Dzsibutiban és Uganda által az AMISON által létrehozott kiképzési programban betöltött szerepét – egy azonos fellépéstípussal összhangba állítsa; üdvözlí e tekintetben a tagállamok által 2009. november 17-én elfogadott, egy lehetséges új EBVP-fellépésre vonatkozó válságkezelési tervet, de leszögezi, hogy e terv elfogadása semmiféleképpen sem gátolhatja a misszió megindítására irányuló határozatot, amelyet csak a szárazföldi helyzet alaposabb elemzése alapján lehet majd meghozni, megbizonyosodva arról, hogy az emberi jogokat tiszteletben tartják, a fizetéseket folyósítják, a megfelelő felszerelések rendelkezésre állnak és a kiképzésben részt vett biztonsági erők megfelelően illeszkednek az állami és parancsteljesítő gépezetbe, és nem kerül majd sor arra, hogy visszatérésüket követően az éppen általuk védelmezendő kormány ellen fordulnak;
9. sajnálattal veszi tudomásul, hogy a térségben levő hajók 35–40 %-a nem szerepel a tengerészeti biztonsági szervek központi koordinációjának lajstromában, és hogy ennek következtében ezek a hajók nincsenek tudatában a konkrét biztonsági fenyegetéseknek; sürgeti ezért a tagállamokat, hogy vegyék nyilvántartásba valamennyi hajójukat; sürgeti a hajókat, hogy a lehető legmagasabb fokú biztonságuk szavatolása és ennek köszönhetően a támadás vagy a fogságba esés kockázatának csökkentése érdekében kövessék az EU NAVFOR/Atalanta-művelet ajánlásait;
10. sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a somáliai kalózkodás követeléseivel szembeni gyenge, a szükséges kényszerítő intézkedéseket sem alkalmazó magatartás a várttal ellentétes és nemkívánatos hatásokat válthat ki a jövőben, hozzájárulva a kalóztámadások szaporodásához a térségben;
11. továbbra is támogatja az AMISOM-ot, tekintettel a békefolyamatban játszott kulcsfontosságú szerepére; ragaszkodik ahhoz, hogy az AU-val és az AMISOM-mal közös szerepvállalás során azonosítani kell a legsürgősebb szükségleteket és a lehetséges további uniós támogatást annak elősegítése érdekében, hogy az AMISOM a megbízatásával arányban álló képességeket fejleszthesse ki;
12. felhívja a nemzetközi közösséget és főként az EU-t, hogy növelje az otthonukból elűzött személyek és a nélkülöző lakosság számára szánt humanitárius segélyeket;
13. álláspontja szerint a somáliai női szervezetek és a civil társadalom bevonása pozitív szerepet játszhat a nemzeti megbékélési folyamatban;
14. kéri a tagállamokat, vizsgálják meg a matrózok és a halászok túszejtés esetére történő felkészítésének lehetőségét;
15. sürgeti a Szomália ellen az ENSZ által 1992-ben elrendelt, és jelenleg kevésbé tiszteletben tartott fegyverembargó szigorú és újbóli alkalmazását és figyelemmel kísérését; felszólít arra, hogy kezdjék meg a somáliai fegyverembargó megsértőinek felelősségre vonását;
16. sürgeti az ENSZ-t és a Bizottságot, hogy folytassanak teljes körű vizsgálatot a somáliai partok mentén zajló mérgezőhulladék-lerakással és illegális halászattal kapcsolatban a felelősség valamennyi szinten történő megállapítása, az e bűncselekményekért felelős személyek bíróság elé állítása, valamint annak biztosítása érdekében, hogy a környezetszennyezést átfogó módon kezeljék;
17. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, az AU, az ENSZ és a Fejlesztési Kormányközi Hatóság főtáitkárának, Szomália átmeneti szövetségi kormánya elnökének, az etióp kormánynak és a Pánafrikai Parlamentnek.